

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
www.ip-rs.si
gp.ip@ip-rs.si

Številka: 07122-1/2023/54

Datum: 10. 10. 2024

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Gp.mvi@gov.si

Zadeva: Obdelava osebnih podatkov iz zbirk osnovnih šol, srednjih šol in gimnazij o morfoloških značilnostih in gibalnih sposobnostih (ŠVK ŠOLA) in zbirke podatkov o telesnem in gibalnem razvoju otrok in mladine (ŠVK DRŽAVA) - Gradivo k predlogu dopolnitev Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja– MNENJE NA OCENO UČINKA

Zveza: vaš dokument št. 0070-64/2024/93

Spoštovani,

v mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) na predlog besedila sprememb Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), ki se nanaša na nadaljnjo obdelavo osebnih podatkov iz evidenc podatkov o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih (podatki za Športnovzgojni karton – ŠVK) ste nam poleg predlaganih sprememb zakona posredovali zakonodajno oceno učinkov.

1. Uvodoma

IP pojasnjuje, da je po določbi prvega odstavka 35. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov; v nadaljevanju: Splošna uredba) ocena učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov (v nadaljevanju: ocena učinka) potrebna, kadar „je možno, da bi [dejanje obdelave] lahko povzročil[o] veliko tveganje za pravice in svoboščine posameznikov“. Upravljavec podatkov mora nato oceniti tveganja za pravice in svoboščine posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, in opredeliti ukrepe, predvidene za zmanjšanje navedenih tveganj na sprejemljivo raven, ter dokazati skladnost s Splošno uredbi (sedmi odstavek 35. člena). Skladno s priporočili Evropskega odbora za varstvo podatkov (v nadaljevanju: EDPB), kot so navedena v smernicah o ocenah učinka¹ velja, da če je upravljavec podatkov štel, da so tveganja zadosti zmanjšana, se lahko glede na razlago prvega odstavka 36. člena Splošne uredbe ter uvodnih izjav (84) in (94) obdelava nadaljuje brez posvetovanja z nadzornim organom.

Upravljavec podatkov se mora posvetovati z nadzornim organom vedno, kadar ne najde zadostnih ukrepov za zmanjšanje tveganj na sprejemljivo raven (tj. so preostala tveganja še vedno visoka). Poleg tega se mora upravljavec posvetovati z nadzornim organom vedno, kadar je to potrebno v skladu s pravom države članice in/ali kadar mora v skladu z njim pridobiti predhodno dovoljenje nadzornega organa glede obdelave za izvajanje naloge, ki jo upravljavec izvede v javnem interesu, vključno z

¹ Smernice glede ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov in opredelitve, ali je „verjetno, da bi [obdelava] povzročila veliko tveganje“, za namene Uredbe (EU) 2016/679, 17/SL, DS 248 rev.01; dostopno na: https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/Mednarodno_delovanje/wp248_rev.01_sl.pdf

obdelavo v zvezi s socialno zaščito in javnim zdravjem (peti odstavek 36. člena). EDPB poudarja še, da obveznost hrambe evidence ocene učinka in njenega posodabljanja ostaja, ne glede na to, ali je glede na raven preostalega tveganja posvetovanje z nadzornim organom potrebno ali ne.

IP pojasnjuje, da je po določbi drugega odstavka 36. člena Splošne uredbe nadzorni **organ v roku do osmih tednov** po prejemu zahteve za posvetovanje pisno svetuje upravljavcu, kadar je ustrezno, pa tudi obdelovalcu, in lahko uporabi katero koli pooblastilo iz člena 58. To obdobje se lahko ob upoštevanju kompleksnosti predvidene obdelave podaljša za nadaljnjih šest tednov.

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22; v nadaljevanju: ZVOP-2) v tretjem odstavku 24. člena določa, da **kadar se z zakonom določa obdelava osebnih podatkov, za katero je treba izdelati oceno učinka, predlagatelj predlogu zakona priloži oceno** učinka v skladu s 35. členom Splošne uredbe. Po proučitvi ocene učinka nadzorni organ poda mnenje glede obdelave osebnih podatkov, glede katerega se mora predlagatelj zakona opredeliti. Kadar ocene učinka ni treba izdelati, predlagatelj zakona opravi samo predhodno posvetovanje z nadzornim organom v skladu s 36. členom Splošne uredbe.

* * *

Na podlagi informacij, ki ste nam jih posredovali, vam v nadaljevanju na podlagi točke (a) tretjega odstavka 58. člena, v povezavi s 35. in 36. členom Splošne uredbe, tretjim odstavkom 24. člena in 5. točko prvega odstavka 55. člena ZVOP-2 ter 2. členom Zakona o informacijskem pooblaščenju (ZInfP; Uradni list RS, št. 113/05, 51/07 – ZUstS-A) posredujemo naše neobvezno mnenje v zvezi s predloženo oceno učinka.

* * *

2. Pregled ocene učinka

2.1 Splošne ugotovitve

IP ugotavlja, da gre po vsebini za zakonodajno oceno učinka, ki sledi prilagojeni metodologiji za pripravo zakonodajnih ocen učinka v zvezi varstvom osebnih podatkov za učinkovito izvajanje 24. člena ZVOP-2. Razlike med t.i. zakonodajnimi in projektnimi ocenami učinka glede varstva osebnih podatkov smo pojasnili na posebni podstrani o ocenah učinka, ki je je dostopna na:

<https://www.ip-rs.si/zakonodaja/reforma-evropskega-zakonodajnega-okvira-za-varstvo-osebni-podatkov/klju%C4%8Dna-podro%C4%8Dja-uredbe/ocena-u%C4%8Dinka-v-zvezi-z-varstvom-podatkov/#a4>

IP je na prejete ocene učinka na temo že izdal mnenji:

- 07122-1/2024/24 z dne 26.4.2024 in
- 07122-1/2023/84 z dne 17.5.2024.

2.2 Formalni pregled celovitosti ocene učinka

IP je najprej pregledal predloženo oceno učinka z vidika njene celovitosti *smiselno* skladno s sedmim odstavkom 35. člena Splošne uredbe.

Ugotavljamo, da ocena učinka sledi smernicam IP glede priprave zakonodajnih ocen učinka.

V smislu izboljšav ocen učinka glede na naša predhodno podana priporočila pozdravljamo:

- da je ocena učinka tako kot ostali dokumenti jasno označena z datumom in številko dokumenta ter osebami, ki so jo pripravile oziroma svetovale pri njeni pripravi.
- da je z prejete ocene učinka razvidno, da je bilo pridobljeno mnenje pooblaščenih oseb za varstvo osebnih podatkov (DPO), kar je načeloma obvezen element ocene učinka glede na smernice EDPB in IP.

Prav tako pozdravljamo izboljšano **analizo tveganj po temeljnih načelih varstva osebnih podatkov** s pripadajočo oceno resnosti in verjetnosti tveganj ter ukrepi za njihovo obvladovanje pri specifičnih tveganjih.

2.3 Vsebinski pregled ocene učinka

V vsebinskem pregledu ocene učinka se predvsem osredotočamo na to, ali in kako je predlagatelj zaznal ter obravnaval tveganja za neupoštevanje temeljnih načel varstva osebnih podatkov – ali so torej jasna razmerja med udeleženi subjekti in njihov statusi, ali in kako je upoštevano načelo sorazmernosti, ali so predvidene pravne podlage primerna in zadostne, ali in kako je bilo preverjeno, kakšni so sorazmerni roki hrambe osebnih podatkov, katere cilje je mogoče doseči z osebnimi in katere z anonimnimi osebnimi podatki in podobno.

V primerjavi s prejšnjimi ocenami učinka, na katere smo podajali mnenje, ugotavljamo, da je ureditev položaja subjektov, ki bodo upravljali z osebnimi podatki, s predlaganimi določbami 135.f in 135.h bolj jasna in ustrezna, prav tako pa pozdravljamo podrobnejšo analizo tveganj po posameznih temeljnih načelih varstva osebnih podatkov.

Podobno kot smo zapisali v mnenju na Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (EVA: 2024-3350-0052), št. 007-40/2024/2 z dne 10.9. 2024, po naši oceni ostajajo visoka tveganja zlasti v povezavi s predlaganim 135.g členom in sicer v naslednjih točkah :

- izredno širok nabor osebnih podatkov o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih učenca oziroma dijaka, ki se sicer primarno zbirajo v zvezi s t.i. športno-vzgojnim kartonom (ŠVK) ter novo nastalih podatkov, ki jih bo na podlagi teh podatkov ustvarila Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani,
- osebni podatki naj bi se hranili v novi nacionalni zbirki osebnih podatkov na podlagi zakona in brez volje staršev ali posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, saj ti ne bodo imeli nikakršnega vpliva na omejitev trajne hrambe svojih osebnih podatkov z resnimi posledicami za njihovo zasebnost,
- za tako obsežno zbirko je predviden trajen rok hrambe (in posledično obdelave) osebnih podatkov za vse najširše možne namene, kot so opredeljeni z zakonom,
- opredelitev nadaljnjih namenov obdelave osebnih podatkov za nedoločen čas s strani ministrstva je preširoka,
- zakon ne predvideva primernih varovalk in možnosti za varovanje pravic posameznikov v zvezi s tako širokim naborom podatkov, katerega trajna hramba je dejansko predvidena na zalogo.
-

V oceni učinka tako pogrešamo bolj podrobno analizo v povezavi s pravno podlago za zbirko ŠVK DRŽAVA, ki naj ne bi vključevala soglasja staršev (kot je to pri ŠVK ŠOLA) in naj bi temeljila (»zgolj«) na javnem interesu. Primarno soglasje za zbiranje osebnih podatkov namreč ne vključuje ustvarjanja nadaljnjih novih podatkov, kot je to predvideno s spremembami 135.g člena ZOFVI, ki nabor podatkov

opredeljujeta bistveno širše ter predvidevata trajno hrambo tako ustvarjenih psevdonimiziranih osebnih podatkov. Glede na širok nabor podatkov in dodatne namene bi bilo treba posledice izključitev volje staršev podrobneje analizirati, saj imajo ti podatki posledično lahko bistveno drugačne resne posledice za zasebnost posameznikov v smislu tveganj morebitne nadaljnje uporabe. Podrobnejša utemeljitev obstoja javnega interesa, na kar je v svojem mnenju na oceno učinka opozorila tudi pooblaščenca oseba za varstvo podatkov, je vsekakor dobrodošla, vendar pa sama po sebi še ne pomeni, da v določenih kontekstih privolitve zadevnih posameznikov zato ni več potrebna oz. primerna.

Podobno pogrešamo podrobnejšo analizo tveganj v povezavi z izbranim trajnim rokom hrambe. Določena je sicer varovalka, in sicer, da podatkov iz te zbirke ni dopustno uporabiti za noben drug namen, kot je eksplicitno določen s tem zakonom, ne glede na morebitno drugo zakonsko pooblastilo subjekta (uporabnika podatkov oziroma drugega upravljavca podatkov), ki zaproša zanje, gre pa vendarle ex post varovalko, pred katero je potreben korenit premislek o nujnosti trajne hrambe. Podani argumenti so relativno skopi: *»Da je omogočeno kakovostno in objektivno spremljanje trendov v daljšem časovnem obdobju, se morajo podatki za namen nadaljnjih analiz in priprav poročil o trendih, hraniti trajno.«* Za trajno hrambo velike zbirke osebnih podatkov na državni ravni je to vsekakor premalo. Minimizacija rokov hrambe na nujno potrebne, kot eno temeljnih načel varstva osebnih podatkov, namreč implicira uporabo praktično najmočnejše varovalke glede osebnih podatkov – podatkov, ki jih namreč ni (več), tudi ni mogoče zlorabiti. Drži, da se predvideni drugi ukrepi in varovalke, a kljub temu mora biti odločitev za izbiro trajne hrambe izdatno podkrepljena.

Glede pravic posameznikov je v oceni učinka navedeno, da *»Sole zagotavljajo izvajanje pravic do seznanitve in prenosljivosti podatkov na enak način kot v primeru obdelave drugih osebnih podatkov, pri kateri lahko posamezniki uveljavijo pravico do prenosljivosti. Pravica do seznanitve ni omejena na noben način. UL FŠ in ministrstvo, pristojno za vzgojo in izobraževanje, zagotavljata izvajanje pravice do seznanitve in prenosljivosti podatkov iz zbirke ŠVK DRŽAVA iz 135.g člena v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov, podrobnejše določbe vezane na razmejitev nalog skupnih upravljavcev bodo opredeljene v Dogovoru o skupnem upravljanju.«* Glede tega opozarjamo – tudi v povezavi s pravnimi podlagami za zbirko ŠVK država - da se po določbi tretjega odstavka 20. člena Splošne uredbe pravica do prenosljivosti ne uporablja za obdelavo, potrebno za opravljanje naloge, ki se izvaja v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu. Pri tej pravni podlagi torej posamezniki tudi ne bi mogli uveljavljati pravice do prenosljivosti podatkov.

2.4 Zaključno

IP zaključno ugotavlja, da je na določenih mestih, kot smo izpostavili v mnenju na oceno učinka, potrebno podrobneje analizirati tveganja, zlasti v povezavi s predlaganimi določbami, na katere posebej opozarjamo v mnenju na predlog zakona.

S spoštovanjem,

dr. Jelena Virant Burnik,
informacijska pooblaščenka

Pripravil:

mag. Andrej Tomšič,
namestnik informacijske pooblaščenke

Poslati:

- naslovníku (e-pošta).